

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

17 februari 2006

ONTWERP VAN DECREET

**tot wijziging van het decreet van 23 februari 1994
inzake de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door de heer Tom Dehaene**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Luc Martens.

Vaste leden:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack,
de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heer Tom Dehaene, mevrouw Vera Jans, de heren Luc
Martens, Steven Vanackere;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van
der Borgh;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, mevrouw Elke Roex.

Plaatsvervangers:

de heer Erik Arckens, de dames An Michiels, Monique Moens,
de heer Jurgen Verstrepen, mevrouw Linda Vissers;

de dames Cathy Berx, Kathleen Helsen, Trees Merckx-Van
Goey, Sabine Poleyn;

mevrouw Patricia Ceysens, de heer Marc Cordeel, mevrouw
Hilde Eeckhout;

de dames Else De Wachter, Michèle Hostekint, Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

mevrouw Helga Stevens.

Zie:

671 (2005-2006)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	4
II. Algemene bespreking	5
III. Artikelsgewijze bespreking en stemming	13
IV. Stemming over het geheel.....	13

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin behandelde het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 23 februari 1994 inzake de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden op 7 en 14 februari 2006 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2005-06, nr. 671/1).

I. TOELICHTING DOOR MEVROUW INGE VERVOTTE, VLAAMS MINISTER VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Minister *Inge Vervotte* zegt dat het hier om een belangrijk ontwerp van decreet gaat. Niet alleen zijn heel wat initiatiefnemers daarop aan het wachten, maar ook heel wat bewoners. De staat waarin de gebouwen van nogal wat rust- en verzorgingsvoorzieningen verkeren – sommige dreigen zelfs hun erkenning te verliezen om redenen van brandveiligheid – noopt ook tot ingrijpen. De Vlaamse Regering heeft dan ook gepoogd een oplossing te bieden.

Het decreet inzake de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden dateert van 23 februari 1994. De huidige vorm van subsidieverlening komt er globaal op neer dat de totale berekende subsidies voor elk ingediend en aanvaard project worden vastgelegd bij de subsidiebelofte en dat de investeringssubsidies worden vereffend in de loop van de uitvoering van het project of met andere woorden tijdens de bouwwerken.

Om die subsidies te kunnen genieten doorloopt elke initiatiefnemer een procedure van goedkeuring van een zorgstrategisch plan en een financieel-technisch plan, welke kan uitmonden in een subsidiebelofte. Wegens de budgettaire beperkingen van de jongste jaren ontstond er evenwel een achterstand in het honoreren van de ingediende en administratief afgewerkte aanvragen tot subsidiebelofte. Dit fenomeen deed zich in eerste instantie vooral voor in de sector van de rust- en verzorgingstehuizen en later in de sector van de verzorgingsvoorzieningen (de algemene ziekenhuizen, psychiatrische ziekenhuizen en psychiatrische verzorgingstehuizen).

De evolutie van de vastleggingskredieten voor beide sectoren spreekt boekdelen. In 2000 bedroeg het vastleggingskrediet voor de sector van de ouderen-

en thuiszorgvoorzieningen ruim 66 miljoen euro. In 2001 werden die middelen met meer dan 30 procent verminderd tot iets minder dan 45 miljoen euro en tijdens het laatste jaar van de vorige legislatuur was er opnieuw een vermindering tot een kleine 38 miljoen euro. In globo was er een daling met 43 procent tijdens de vorige legislatuur. Het vastleggingskrediet voor de sector van de verzorgingsvoorzieningen bedroeg in 2000 bijna 125 miljoen euro. In 2001 was er een vermindering met 15 procent, het jaar nadien was er een bijkomende daling met 25 procent, en op het einde van de legislatuur bedroeg het budget nog iets minder dan 59 miljoen euro. De totale vermindering bedroeg hier 52 procent, op een moment dat een aantal fusieoperaties bezig waren in de ziekenhuissector, wat meebracht dat grote dossiers werden ingediend.

Dit alles heeft tot aanzienlijke wachtlijsten geleid in beide sectoren. Zo zijn er 24 verzorgingsinstellingen die wachten op de vastlegging van een totaal subsidiebedrag van 190,7 miljoen euro. Vijfentwintig aanvragen zijn momenteel in onderzoek. Bij de ouderen- en thuiszorgvoorzieningen gaat het om 51 dossiers voor een totaal bedrag van 256,6 miljoen euro, 13 dossiers die in onderzoek zijn en een gemiddelde wachttijd van negen jaar. De gedetailleerde gegevens, die een duidelijk overzicht bieden, zijn ter beschikking van de leden.

Uit wat vooraf gaat, blijkt dat de middelen van het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) ontoereikend zijn. Iedereen in deze commissie is er ongetwijfeld voorstander van om de wachtlijsten weg te werken. Als dit decreet wordt goedgekeurd, zullen met de realisatie van deze bouwdoSSIERS ruim 5000 senioren kunnen genieten van een meer comfortabele woonomgeving. Zo zullen 540 nieuwe plaatsen worden gecreëerd, 190 extra plaatsen kortverblijf, 98 extra opvangplaatsen in dagverzorging en 8 lokale dienstencentra.

De politieke basis van dit ontwerp is de regeringsverklaring van juli 2004. Daarin werd onder meer gesteld dat “de Regering een budgettair stappenplan zal realiseren om de budgettaire achterstand in de investeringsdossiers van de welzijns- en gezondheidssector weg te werken. De Regering zoekt naar andere financieringsmechanismen voor de realisatie en innovatie van woon- en zorgentiteiten.”

De algemene beleidsverklaring van de Vlaamse Regering van 26 september 2005 stipt ook aan dat “ook de

zorgsector met dringende infrastructurele behoeften kamp. De uitbreiding en de kwalitatieve verbetering ervan wordt afgeremd door de omvangrijke wachtlijsten bij VIPA. Die worden vanaf 2006 weggewerkt via alternatieve financiering. Dat is ook zo voor de ziekenhuissector.”

Om het VIPA toe te laten alternatieve financieringsvormen en vormen van waarborg te ontwikkelen is een aanpassing van het decreet van 23 februari 1994 inzake de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden vereist. Voorgesteld wordt om via het voorliggend ontwerp van decreet een artikel 7bis in te voegen in het VIPA-decreet. Op 7 oktober 2005 heeft de Vlaamse Regering het voorontwerp principieel goedgekeurd. Nadien werd het advies ingewonnen van de SERV en van de Raad van State. Uit die adviezen bleek dat de tekst niet moest worden aangepast.

Het tekstvoorstel werd ook voorgelegd aan het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR), met de vraag of de voorgestelde financiering aan de ESR-neutraliteit beantwoordt. Op 23 december 2005 heeft de minister-president dat advies ontvangen. Het INR sprak daarin de verwachting uit dat er minstens een aantal specifieke, kwantificeerbare en jaarlijks te controleren normen worden opgelegd en stelde voorts dat het geenszins de bedoeling kan zijn dat de investeringswaarborg automatisch als vangnet ingeroepen wordt indien een instelling geen investeringssubsidie bekommt.

Mits in de uitvoeringsbesluiten rekening wordt gehouden met voormelde principes en bemerkingen, stelt het INR dat:

- de voormelde investeringen toegerekend worden aan de zorginstellingen;
- enkel de jaarlijks uitbetaalde investeringssubsidies een negatieve weerslag uitoefenen op het voorde-ringsaldo van de Vlaamse overheid;
- de bedoelde investeringswaarborgen voorwaarde-lijke schulden zijn die geen weerslag hebben op het vorderingsaldo of de overheidsschuld voor zover de waarborg niet effectief wordt uitgewonnen of niet van bij het begin vaststaat dat de waarborg quasi zeker of systematisch zal worden aangesproken. Deze laatste bepaling is cruciaal, omdat dit mogelijk maakt dat de operatie ESR-neutraal kan zijn. ESR-neutraliteit is een essentiële voor-waarde.

De regering wil op basis van deze decretale bepaling de steun voor investeringen in infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden spreiden over de economische levensduur van deze infrastructuur. Het is evident dat de economische en maatschappelijke baten van deze infrastructuur ook gespreid zijn over de economische levensduur. Op deze manier zullen de kosten en de baten zich dus tegelijkertijd manifesteren.

II. ALGEMENE BESPREKING

Uiteenzetting van mevrouw Vera Van der Borgh

Mevrouw *Vera Van der Borgh* heeft twee zeer concrete vragen voor de minister. Een secretaris van een OCMW – voor alle duidelijkheid: niet het OCMW van Aalst – stelt dat van de voorzieningen die in dit systeem stappen een engagement wordt gevraagd voor het geval dat een toekomstige regering tot de vaststelling komt dat de nodige middelen niet meer voorhanden zijn om verder in te staan voor de financiering. Hij vraagt hoe een dergelijk engagement kan worden aangegaan als niet duidelijk is vanaf wanneer, voor hoe lang enzovoort.

Een andere vraag komt wel uit het OCMW van Aalst. Kunnen voorzieningen die niet langer meer konden wachten op VIPA-middelen en op een bepaald moment dan maar hebben beslist om de lasten volledig zelf te dragen, toch nog instappen in het voorliggend verhaal, wetende dat er nog geen financieel-technisch plan is goedgekeurd? En zo ja, wat moeten ze dan concreet doen en welk tijdschema geldt er voor de realisatie van de projecten?

Uiteenzetting van mevrouw Patricia Ceysens

Mevrouw *Patricia Ceysens* zegt dat haar betoog uiteraard met het voorliggend ontwerp te maken heeft, maar voor een belangrijk deel ook met wat niet in dat ontwerp van decreet is opgenomen. Momenteel kunnen alleen openbare besturen en private non-profitorganisaties VIPA-middelen krijgen. Zoals bekend, vindt de VLD dat voorbijgestreefd. In het algemeen kader dat ook al in het regeerakkoord is aangegeven, moet er ook in de zorgsector ruimte zijn voor marktwerking. Als men dat principe aanvaardt, moet men ook toelaten dat private ‘profitspelers’ een plaats krijgen in het verhaal van de zorgsector.

Het is trouwens zeer opmerkelijk dat er in Vlaanderen een totaal andere houding bestaat tegenover die sector dan zelfs federaal het geval is: het RIZIV, dat toch ook uitkeringen doet aan zorginstellingen, maakt geen onderscheid volgens het vennootschapsrechtelijk statuut. Louter op grond van het vennootschapsrechtelijk statuut al dan niet financiële middelen toekennen, is een vreemde en voorbijgestreefde discriminatie. Ook bij organisaties die winst nastreven gaat het niet om groot geldgewin als ze in een ouderenvoorziening actief zijn. Het is niet omdat er het statuut van een handelsvennootschap is, dat er automatisch veel winst wordt gemaakt. Trouwens, ook sommige vzw's vergaren behoorlijk wat middelen. De discussie is dus niet zo simpel.

Hoe dan ook is een discriminatie louter op grond van de vennootschapsvorm, voorbijgestreefd. Men kan uiteraard altijd een vzw opzetten, waarachter dan andere vennootschappen kunnen schuilgaan. Op die manier zet de decreetgever er echter toe aan om hypocriet om te gaan met een bestaande realiteit. De VLD geeft de voorkeur aan een duidelijke situatie. Er is ook ruimte voor handelsvennootschappen en aan dat statuut zijn trouwens ook een aantal voordelen verbonden. Handelsvennootschappen slagen er heel vaak in kapitaal aan te trekken naar een sector. Als het lukt om bijvoorbeeld naar de sector van de rusthuizen privékapitaal te brengen, dan kunnen de, schaarse, middelen van de overheid worden ingezet voor die sectoren waarvoor er nooit interesse zal bestaan van handelsvennootschappen: de bijzondere jeugdzorg, personen met een handicap enzovoort. Als er derden op de markt willen komen, moet hen dat ook mogelijk gemaakt worden.

De VLD-fractie wil het voorliggend ontwerp van decreet dan ook aangrijpen om de achterhaalde discriminatie aan te klagen. Die discriminatie is soms zelfs asociaal, want als overheidsmiddelen worden besteed voor sectoren waarvoor ander kapitaal kan worden aangetrokken op een degelijke manier, legt men een hypotheek op andere vooruitgangsprocessen in de welzijnssector, want er zullen altijd middelen tekort zijn.

Het is geen geheim dat de VLD aan de andere meerderheidspartijen een amendement had voorgesteld om een overheidswaarborg in te schrijven voor gebouweninvesteringen van privérusthuizen. Geen subsidies dus, want liberalen hebben daar altijd al een moeilijke verhouding mee gehad. Met subsi-

dies wordt immers altijd de markt wat vertekend en bovendien bereikt men daarmee niet altijd het beoogde doel. De prijzen worden immers nogal eens verhoogd als men weet dat er subsidies zijn, zodat de vraag is wie er eigenlijk wordt gefinancierd met subsidies. Het verlenen van een investeringswaarborg is echter wél een goede manier om ondernemers aan te trekken in de zorgsector. De overheid kan in een dergelijke formule één euro immers meerdere keren gebruiken en kan dus meer doen met hetzelfde geld. Mensen gaan daardoor een risico aan, wat hen dan weer aanzet om performant en tegelijk voorzichtig te zijn, maar worden niet aan hun lot overgelaten. Met de overheidswaarborg hebben ze als het ware een valscherm voor wanneer het toch misgaat.

Het amendement is binnen de meerderheid bekeken en er is nu een uitdrukkelijk engagement dat er op zeer korte termijn een regeling komt voor het verlenen van een overheidswaarborg voor gebouweninvesteringen in de zorgsector door privéorganisaties met winst oogmerk. In het licht van dat engagement zal de VLD-fractie het voorliggend ontwerp goedkeuren.

Uiteenzetting van de heer Bart Caron

De heer *Bart Caron* beklemtoont dat het een goede zaak is dat met dit ontwerp van decreet een inhaalbeweging wordt gerealiseerd. Die inhaalbeweging beantwoordt aan een maatschappelijke nood, want de wachtlijsten die nu bestaan zijn onaanvaardbaar. De spreker wil namens Spirit de Vlaamse Regering gelukwensen voor de moed om dit probleem aan te pakken. Dat vergt inderdaad moed, want het is financieel een zware operatie, al lijkt dat misschien niet zo. Het mag wellicht niet met zoveel woorden worden gezegd, maar in zekere zin wordt hier ook gedebuteerd. Voor deze maatschappelijke nood is dat echter verantwoord.

In tegenstelling tot de VLD, heeft Spirit geen probleem met subsidies als daarmee een maatschappelijke nood kan worden gelenigd op een snelle manier. De keerzijde van de medaille is echter – en deze regering verschilt in dat opzicht niet veel van de vorige – dat met dit decreet zeer veel delegatie wordt gegeven aan de Vlaamse Regering. De redenen daarvoor zijn begrijpelijk, maar het is toch jammer dat een aantal basiscriteria ontbreken in dit decreet. Op die manier is er ook geen zicht op de gevolgen op lange termijn. De maatschappelijke kost voor de toekomstige generatie is onduidelijk, de rekening wordt immers door-

geschoven. Voorts moet worden gehoopt dat deze regeling geen belemmering zal zijn om de komende jaren nieuwe projecten in de gehandicaptensector en de rust- en ziekenhuissector toe te laten tot deze vorm van alternatieve financiering. Ook uit het advies van de Raad van Bestuur van het Vlaams Fonds blijkt trouwens dezelfde bekommernis: men vreest dat de besluitvormingsprocedure tijdrovender zal zijn dan de bestaande en men wil een garantie dat de gehandicaptensector voldoende middelen zal hebben. Dit heeft natuurlijk te maken met het feit dat het hier om een kaderdecreet gaat.

De spreker herhaalt dat hij geen probleem heeft met subsidies, maar evenmin met een private inbreng in de sector van de rusthuizen. Dienaangaande mag geen koudwatervrees bestaan, want de privésector kan ongetwijfeld een bijdrage leveren aan het lenigen van deze reële maatschappelijke nood. Een partnership met de privésector is dus aangewezen, maar dat mag niet tot een *carte blanche* leiden. Er moeten een aantal voorwaarden aan worden verbonden: voorwaarden inzake de kwaliteit van de voorzieningen, criteria in verband met de energie, criteria met betrekking tot betalingsgarantie en rechtspositie van gebruikers enzovoort. De privésector zal zich ongetwijfeld willen inschrijven in het kwaliteitsdenken rond het welzijnswerk in het algemeen en de ouderenzorg in het bijzonder. Hoe dan ook moet worden vermeden dat er een ouderenzorg met twee snelheden komt, voor mensen die wel en niet kunnen betalen.

Er is inderdaad een grijze zone tussen vzw's en de privésector. Vaak kiest men uit noodzaak voor een andere invulling van de rechtspersoon. Het komt ook nogal eens voor dat men het niet meer ziet zitten om puur privé te werken. Soms zijn de gebouwen privé en is de exploitatie in een vereniging zonder winstoogmerk ondergebracht. Het is met andere woorden ook een realiteit dat de grenzen vervagen. In een dergelijke context is het verkieslijk dat de overheid sturend kan optreden voor het gehele veld, en niet alleen voor de publieke sector en de vzw's.

Uiteenzetting van mevrouw Elke Roex

Mevrouw *Elke Roex* vindt het eveneens verheugend dat een inhaalbeweging kan worden gemaakt. Wat is de totale omvang van het budget dat hieraan zal worden besteed? Wat is dus de enveloppe die hiervoor voorzien zal worden op kruissnelheid? Dat is inderdaad één van de aspecten waarvoor delegatie aan de regering wordt gegeven en waarover nog niet veel duidelijkheid is.

De spreekster mist eigenlijk een algemeen ouderenbeleid. Zowel met de overheidswaarborg als met deze alternatieve financiering wordt vooral gefocust op rust- en verzorgingstehuizen. Het zou jammer zijn als de inspanningen alleen daar naartoe zouden gaan. In het regeerakkoord staat ook een belangrijk stuk over alternatieve woonvormen, over open leef-, woon- en zorgcentra, over het afbakenen van het gebied tussen wonen en welzijn, over kangoeroewonen. Het blijft nog onduidelijk welke toekomstvisie er daarover bestaat. Een algemeen debat daarover zou dan ook wenselijk zijn. Ouderen vragen tegenwoordig minder snel om naar een rusthuis te kunnen gaan, alternatieve woonvormen worden almaar belangrijker. Uit een recente persmededeling op Belga blijkt dat grote vastgoedgroepen beginnen investeren in serviceflats, ook in rusthuizen trouwens. Er moet dus worden nagedacht over de richting die moet worden uitgegaan. Hoe zal de zorgcomponent daarin worden gebracht, hoe zal gebruik worden gemaakt van nieuwe technologieën? Er resten nog heel wat open vragen en het debat daarover zou dringend moeten worden gevoerd.

In het regeerakkoord wordt ook gesteld dat zal worden gewaakt over de betaalbaarheid en over de transparantie van facturen van rust- en verzorgingstehuizen. Dat is weliswaar geen eenvoudige opdracht en er wordt al jaren gepraat over de vraag wie daarvoor bevoegd is, maar het is wel een belangrijke zaak.

Bij het verlenen van een overheidswaarborg zijn, zoals de heer Caron al aangaf, de voorwaarden die daaraan worden verbonden inderdaad belangrijk. De openbare sector mag niet 'de vuilnisbak' worden van zwaar zorgbehoevenden en van iedereen die onvoldoende middelen heeft om elders aan de bak te komen. Er moet kwaliteit op alle vlakken worden geboden en in alle vormen van rusthuizen. Er moet ook betaalbaarheid zijn op alle vlakken en in alle vormen van rusthuizen. De vennootschapsvorm mag daarbij geen rol spelen. Een duale samenleving moet in elk geval worden vermeden.

Uiteenzetting van de heer Felix Strackx, met repliek van een lid

De heer *Felix Strackx* merkt op dat de problemen bij het VIPA niet nieuw zijn. Het VIPA kampt al jaren met een structureel tekort aan middelen. De nodige middelen zijn in principe nochtans voorhanden, maar Vlaanderen moet blijkbaar het federale niveau

bijspringen om de begrotingsnorm te halen. Daardoor zit Vlaanderen als het ware op een berg geld die het niet kan uitgeven en moet het nu zijn toevlucht nemen tot alternatieve financieringsvormen. Persoonlijk had de spreker liever gezien dat de middelen van het VIPA opgetrokken werden om de wachtlijst te verminderen. Dat had eigenlijk al jaren geleden moeten gebeuren.

Het voorliggend ontwerp van decreet voorziet in twee vormen van alternatieve financiering: de investeringssubsidies en de investeringswaarborg. Alles blijft echter vrij vaag. Met een bepaald bedrag waarmee nu één rusthuis kan worden gebouwd, zou door de instelling een lening kunnen worden aangegaan over bijvoorbeeld 20 jaar en de investeringssubsidies zouden dan overeenstemmen met het bedrag van de aflossing. Dat betekent dat er dit jaar in plaats van één rusthuis pakweg 16 rusthuizen kunnen worden gebouwd met hetzelfde bedrag. Er is immers niet alleen de kapitaalsaflossing, maar er moeten ook intresten worden betaald. Het gevolg is wel dat men voor 20 jaar vastzit, althans in de veronderstelling dat de middelen niet toenemen. Op het einde van de rit zijn er in die situatie 16 rusthuizen gebouwd en anders 20.

Wat de investeringswaarborg betreft, zegt de heer Strackx dat hij niet weet hoe dit in een begroting moet worden ingeschreven. Uit de voorliggende teksten begrijpt hij dat de instellingen die een beroep doen op de investeringswaarborg, zelf een vorm van waarborg moeten storten. Worden die bedragen ergens geblokkeerd of gekapitaliseerd? Hoe werkt dat begrotingsmatig?

De heer *Steven Vanackere* tekent hierbij aan dat, zoals bij alle overheidswaarborgen, het parlement de waarborg moet machtigen aan de regering. Het bedrag wordt daardoor in de begroting opgenomen. Op het niveau van de aanrekening is het zo dat dergelijke waarborg budgettair een nuloperatie is zolang er niets uitgewonnen wordt. Het is dus maar als er een incident gebeurt en er een beroep wordt gedaan op de waarborg door de financier dat de regering aan het parlement de nodige vastleggings- en ordonnanceringsskredieten moet vragen om dat engagement te kunnen respecteren.

De heer *Felix Strackx* repliceert dat hij zich alleen afvroeg of er dan geen bepaald bedrag moet worden bevroren als buffer ingeval er zich problemen voordoen. Blijkbaar zou dat dus niet nodig zijn.

Hij herhaalt dat met deze nieuwe aanpak meer voorzieningen gelukkig kunnen worden gemaakt dan met het huidige systeem. Op het einde van de rit is de balans echter wat ongunstiger. Wat het voorstel van mevrouw Ceysens betreft, zegt hij dat Vlaams Belang er geen enkel probleem mee heeft dat ook private instellingen een beroep zouden kunnen doen op een investeringswaarborg. Hij nodigt de VLD dan ook uit het amendement in te dienen: Vlaams Belang zal het steunen.

Uiteenzetting van de heer Tom Dehaene

De heer *Tom Dehaene* merkt op dat in geen geval kan worden gesteld dat er tijdens deze legislatuur nog niets is gebeurd voor de ouderensector. Zo zijn de uren gezinszorg al tweemaal opgetrokken met 2,5 procent, zullen er bijkomende plaatsen in kortverblijf komen en zijn er ook al diverse initiatieven genomen op het gebied van wonen (aanleunflats, bejaardenflats enzovoort). Dat neemt niet weg dat de toenemende vergrijzing druk zet op de vraag en dat er aandacht moet zijn voor de toenemende vraag.

Dit ontwerp van decreet heeft inmiddels al een vrij lange weg afgelegd. In het regeerakkoord werd al vermeld dat een stappenplan zou worden gemaakt om de budgettaire achterstand weg te werken in de investeringsdossiers. Dat het zo lang heeft geduurd eer er een voorstel op tafel lag, is niet abnormaal. Er moesten immers een aantal zaken worden gecheckt met het oog op de ESR-neutraliteit. Dat is uiteraard belangrijk omdat het budgettair een neutrale oefening moet zijn. Voor alle duidelijkheid: voor de CD&V-fractie gaat het hier niet om een pps-formule, wel om een vorm van alternatieve financiering die het mogelijk moet maken de lange wachtlijsten weg te werken. Die wachtlijsten zijn sinds 2002 ontstaan omdat men toen heeft beslist de budgetten gevoelig terug te schroeven. In 2000 was nog 66 miljoen euro ingeschreven voor de rust- en verzorgingstehuizen, in 2004 minder dan 38 miljoen. Voor de ziekenhuizen was de terugval nog frappanter: van 124 naar 58 miljoen euro. De wachttijd bedraagt intussen gemiddeld negen jaar, wat onaanvaardbaar is zowel naar de initiatiefnemers als naar de mensen die op zoek zijn naar een plaats in een rusthuis.

Het is dan ook verheugend dat dit ontwerp van decreet nu voorligt en hopelijk ook kan worden goedgekeurd. Het is correct dat hiermee vooral accommodatie in rusthuizen zal worden verbeterd: van de 5000

plaatsen zijn er zowat 4600 die al bestaan en verfraaid moeten worden omdat ze niet meer voldoen aan de normen. Niettemin zijn er toch een kleine 400 nieuwe rusthuisbedden, 182 plaatsen in kortverblijf en 119 in dagverzorgingscentra.

Het klopt dat dit decreet vrij vaag is. Daar kan begrip voor worden opgebracht omdat verfijning nu eenmaal meestal moet gebeuren via uitvoeringsbesluiten. Er wordt ook terecht voor gepleit om te waken over de betaalbaarheid. Er zal ook op moeten worden toegezien dat het systeem aanvaard wordt en ESR-neutraal blijft zodat het INR zijn uiteindelijke goedkeuring geeft.

Is er al zicht op het percentage van de investeringswaarborg? Is dat tot 100 procent of tot 90 procent van de investering?

Met betrekking tot het betoog van mevrouw Ceysens, zegt de heer Dehaene tot slot nog dat de discussie over de waarborgregeling een andere discussie is. CD&V is bereid in dat verhaal mee te stappen en een waarborgregeling voor iedereen open te stellen, als daar de juiste voorwaarden kunnen worden aan verbonden. Dat zal moeten blijken bij de discussie dienaangaande.

Uiteenzetting van mevrouw Helga Stevens

Mevrouw *Helga Stevens* wil graag aanpakken bij wat mevrouw Ceysens heeft gezegd over subsidies die mogelijk marktverstoring kunnen werken. Dat kan inderdaad het geval zijn, maar misschien zou er zonder subsidies nog minder aanbod zijn. Er mag dus geen of/of verhaal van worden gemaakt, wel een en/ en.

De spreker kan het volledig eens zijn met het streven om de wachtlijsten bij het VIPA weg te werken. Het gevolg is wel dat er een debudgettering komt de komende jaren. Daar is zij in principe geen voorstander van, maar de noden in de zorg zijn zo groot dat deze stappen gerechtvaardigd zijn.

De vraag om de privésector de mogelijkheid te geven om actief te zijn in de zorgsector, is volledig legitiem. Daar moeten wel voorwaarden aan worden verbonden, om misbruiken te vermijden. In de openbare sector kunnen er natuurlijk ook misbruiken zijn. Als een OCMW failliet gaat, draait het gemeentebestuur immers op voor de factuur. Als een privébedrijf fail-

iet gaat zal het eindresultaat misschien ook zijn dat de gemeenschap betaalt. Het komt erop aan dat er een duidelijke regeling is, met de nodige waarborgen. Of het om de openbare dan wel om de privésector gaat is uiteindelijk van secundair belang. Er moet een garantie zijn dat mensen die zorg nodig hebben, de nodige zorg krijgen en niet aan hun lot worden overgelaten.

Het systeem van de overheidswaarborg is in dat opzicht een goed systeem. De privésector moet aangemoedigd worden om daarin mee te stappen, zodat er een uitbreiding van het aanbod komt. Waar staat er echter een zekerheid dat de waarborg niet van in het begin zal worden uitgewonnen? Is er voor dit aspect een risicoanalyse? Kan er bijvoorbeeld worden gesteld dat 1 op 20 projecten zal mislukken, zodat de waarborg moet worden ingeroepen? Is er dienaangaande onderzoek gebeurd, want dat is toch belangrijk voor het toekomstig budget?

Er moet worden vermeden dat aan ‘cherry picking’ wordt gedaan en dat alleen ouderen worden toegelaten die in goede gezondheid verkeren en zelfredzaam zijn, terwijl mensen die veel zorg nodig hebben, zouden worden uitgesloten. Dat zal verder moeten worden uitgewerkt in de uitvoeringsbesluiten.

Het zou ook nuttig zijn als er jaarlijks verslag zou worden uitgebracht aan het parlement over de vooruitgang van beide systemen. Dan zal kunnen worden nagegaan of de procedure correct verloopt en of het budget op de juiste manier wordt gebruikt, zodat er zo nodig kan worden bijgestuurd.

De spreker merkt tot slot nog op dat het nieuwe systeem hopelijk niet tot meer bureaucratie zal leiden. Hopelijk kan een manier worden gevonden om het eenvoudig en efficiënt te houden.

Uiteenzetting van de heer Steven Vanackere, met replieken

De heer *Steven Vanackere* merkt op dat diverse sprekers hebben verwezen naar de lange termijn van de engagementen. Het is absoluut niet ongebruikelijk dat een overheid een engagement voor een lange termijn aangaat. De voorbeelden daarvan zijn legio. De financiering van de ziekenhuisinvesteringen via ligdagprijzen en dergelijke is maar één voorbeeld daarvan. Zelfs via het benoemen van een ambtenaar gaat

de overheid een engagement op vrij lange termijn aan.

Bovendien moet voor ogen worden gehouden dat het hier om een instrument gaat waarmee een indrukwekkende stop op de fles kan worden losgemaakt. De stelling van de heer Strackx dat er met het huidige systeem 20 rusthuizen in 20 jaar kunnen worden gebouwd en nu, weliswaar in één klap, maar 16, roept toch vragen op. Wie 19 jaar moet wachten op een twintigste rusthuis, schiet daar immers niets mee op. De vaststelling moet zijn dat het onaanvaardbaar is om nu aan deze sector te moeten zeggen dat er maar druppelsgewijs middelen kunnen worden toegekend. Er is absoluut een inhaaloperatie nodig om de mensen die daarop wachten een plaats in een rusthuis te geven.

Bij het oude systeem waarbij elke investering 100 procent wordt gefinancierd is de stap om twee in plaats van één project te realiseren, van dezelfde orde van grootte als in het nieuwe systeem de stap tussen 16 en 32 initiatieven. Het hefboomeffect dat de overheid bereikt is met andere woorden heel wat groter dan bij een stapsgewijze financiering.

Een aantal mensen hebben van debudgettering gesproken. Dat zou men echter beter niet doen. Hier worden wel uitgaven naar voor geschoven, maar het gaat niet om debudgettering. Door dat woord te gebruiken zegt men eigenlijk dat als het INR tot de bevinding komt dat het systeem ESR-neutraal is, dat ten onrechte gebeurt. Zoals de federale overheid bepaalde zaken mogelijk maakt in de ziekenhuissector door een redelijk engagement dat als initiatiefnemers zich aan bepaalde voorwaarden houden, ze er mogen van uitgaan dat de overheid haar koers niet radicaal zal wijzigen, wordt hier geen vast engagement aangegaan en gaat het niet om debudgettering.

Wat de uitwinning betreft: als er zich ooit een situatie voordoet waarin de waarborg moet worden uitgewonnen, mag men het niet zo voorstellen alsof al het geld dan verloren is. Er mag vanuit worden gegaan dat de overheid een vorm van zekerheid zal inbouwen. Er zullen immers altijd gebouwen bestaan of andere zaken van waarde, zodat altijd de kans zal bestaan om een deel te recupereren.

De heer Vanackere besluit dat het voorliggend ontwerp het broodnodige middel aanreikt om de stop van de fles te halen, op een manier waarvoor niemand zich hoeft te schamen.

De heer *Felix Strackx* tekent hierbij aan dat de heer Vanackere de zaken zo voorstelt alsof er maar twee alternatieven zijn: ofwel blijven aanmodderen met veel te weinig middelen, ofwel de voorgestelde weg. Dat klopt echter niet. Idealiter zou zijn geweest het VIPA voldoende financiële middelen toe te kennen, bij voorkeur vanaf 2002. Men had toen niet mogen raken aan die middelen. Hijzelf heeft trouwens in het verleden bij herhaling gesteld dat het eigenlijk niet opging dat als een project werd goedgekeurd, het volledige bedrag in de begroting van het VIPA moest worden opgenomen. Men wist nochtans vaak dat het om projecten ging die pakweg vijf jaar zouden duren. Het zou in die gevallen logischer geweest zijn om bedragen in te schrijven naar rato van de verwachte uitgaven voor dat jaar.

De heer Strackx besluit dat de zaken hoe dan ook in geen geval zo mogen worden voorgesteld alsof hij er voorstander van is om verder te blijven aanmodderen zoals men nu bezig is.

De heer *Bart Caron* stipt aan dat hij weliswaar geen financieel expert is, maar dat hij er geen enkel probleem mee heeft om nu veel te investeren in rusthuizen. In principe maakt het hem niets uit of dat in eenmaal wordt vastgelegd, of in schijven wordt betaald. Als er in de Europese logica ESR-neutraliteit nodig is, is het aan de financieel-technische experten om voor een methode te zorgen waarbij dat wordt gerealiseerd en er tegelijk een maatschappelijke nood wordt gelenigd. In de vorige legislatuur werd daar rigider mee omgegaan. Zonder daar een waardeoordeel over uit te spreken, moet er toch rekening mee worden gehouden dat de – inderdaad te betreuren – verminderingen van de budgetten er uit budgettaire noodzaak zijn gekomen. Nu is er blijkbaar de creativiteit en de expertise om een andere weg te bewandelen, wat een goede zaak is. Rekeningen moeten daarvoor echter niet worden gepresenteerd en een term als debudgettering moet inderdaad niet node-loos worden gebruikt.

Mevrouw *Patricia Ceysens* stipt hierbij aan dat er tijdens de vorige legislatuur ook redenen waren om daar restrictief mee om te gaan. Er is zo-even terecht opgemerkt dat men niet zomaar een hypotheek mag leggen op de volgende generaties. Het getuigt van deugdelijk bestuur om daar rekening mee te houden.

Wat de investeringswaarborg voor private ondernemingen met winst oogmerk betreft, merkt de spreker op dat zij, in tegenstelling tot de heer Dehaene,

meent dat deze discussie wel degelijk te maken heeft met het voorliggend decreet. In dit ontwerp wordt immers ook in een investeringswaarborg voorzien, gekoppeld aan een investeringssubsidie. Het zou perfect kunnen om deze tekst aan te vullen voor private ondernemingen met winstoogmerk, maar er is een engagement van de andere meerderheidspartijen om dat apart te regelen.

Diverse sprekers hebben ervoor gepleit voorwaarden op te leggen aan privéondernemingen met winstoogmerk. Er moet echter rekening mee worden gehouden dat het daar om een investeringswaarborg gaat. Onder het mom van een investeringswaarborg kan men echter niet de lasten die gepaard gaan met een investeringssubsidie gaan opleggen: in dat geval zullen die privéondernemingen ongetwijfeld niet meer geïnteresseerd zijn. Men moet goed beseffen dat er een groot verschil is tussen investeringssubsidies en een investeringswaarborg.

Men moet ook goed voor ogen houden dat het hier om infrastructuur gaat. Over de wachtlijsten wordt terecht geklaagd, maar sommigen laten die blijkbaar nog liever een tijdje bestaan dan dat er private ondernemingen met winstoogmerk op de markt zouden komen. Anno 2006 is dat een zeer vreemde redenering. Overigens gaat het nu over wachtlijsten voor rust- en ziekenhuizen, maar dat zijn niet de enige wachtlijsten. In een aantal gevallen zal het bijzonder moeilijk zijn om privébedrijven te overtuigen tot een participatie. Waarom dan diegenen die willen investeren, niet toelaten om kapitaal te brengen naar een sector waar daar nood aan is? Voor de overheid geeft dat bovendien mogelijkheden om te investeren in sectoren waar ook grote noden bestaan.

Uiteenzetting van de heer Luc Martens

De heer *Luc Martens* merkt met betrekking tot de stelling van mevrouw Ceysens over overheidssubsidies op dat dit betoog past in een liberale logica. Hij deelt die mening echter niet. In de samenleving zijn er immers een aantal kwetsbare groepen die nooit aan bod zouden komen, of het nu gaat om de welzijnssector, de culturele sector, het wetenschappelijk onderzoek enzovoort. Er kan een lange lijst gemaakt worden van zaken waarop de markt nooit zal inspeken. De markt kent wetmatigheden, maar ze is ook smal: op een groot deel van de maatschappelijke realiteit zal ze nooit willen inspelen. Als men de markt niet corrigeert en zo nodig zelfs oriënteert in de richting van meer humaniteit, zal het niet lukken.

Dat er een debat komt over de aanwezigheid van de profitsector, is een goede zaak. Als dat niet zou gebeuren, zou het parlement daar vanuit Europa wel toe verplicht worden. Het zou, met de nieuwe regeling die nu wordt ontwikkeld, goed zijn om tegelijk het denken te activeren over de nieuwe ontwikkelingen inzake woon- en zorgvormen op het terrein. Er moet ruimte zijn voor nieuwe ontwikkelingen, zodat er soepel kan worden ingespeeld op de vragen die worden gesteld.

Er is nu een eerste trein goedgekeurd voor rust- en ziekenhuizen, andere staan ook te wachten en zullen misschien eerlang een goedgekeurd financieel-technisch plan hebben. Welke behandeling zullen die voorzieningen krijgen? Zullen zij ook in de nieuwe regeling kunnen treden? En zo ja, wanneer? Kunnen ze al beginnen met de bouwwerken, of moeten ze in ieder geval wachten op de laatste toezegging?

Reactie van minister Inge Vervotte, met replieken van de leden

Minister *Inge Vervotte* zegt dat er heel wat belangwekkends is gezegd over hoe de infrastructuur voor de zorg voor ouderen in de toekomst verder moet worden ingevuld. Het debat is ook ingezet over de partners waarmee dat in de toekomst verder moet worden ingevuld. In deze commissie is er blijkbaar een bereidheid om dat in grote openheid te bekijken. Eerder was er al het rapport met de bevindingen van de commissie van experts, waarover er hier ook een hoorzitting is geweest. Iedereen rond deze tafel erkent dat wat nu voorligt, maar één antwoord is van de vele antwoorden die nog zullen moeten worden gegeven. Er zijn nog tal van mogelijkheden die moeten worden geëxploreerd en die de Vlaamse Regering in alle openheid wenst te bekijken.

Over de waarborgregeling voor commerciële organisaties heeft de minister-president in zijn Septemberverklaring duidelijke uitspraken gedaan. Daaraan zal uitvoering moeten worden gegeven. Intussen is er trouwens al een hele weg afgelegd, zodat de realisatie op korte termijn mogelijk zal zijn. Alle input is daar trouwens welkom. Het gaat hier immers om een fundamenteel maatschappelijk debat, waarin heel veel actoren, met in eerste instantie de ouderen zelf, moeten worden gehoord. Als het bijvoorbeeld gaat om alternatieve woonvormen, dan moeten de ouderen zelf een duidelijke plaats krijgen in dat debat. Daarom zal de Vlaamse Ouderenraad hier van nabij

worden betrokken bij deze discussie. Een en ander zal worden opgenomen in het woonzorgdecreet, waarvoor nog een hele weg moet worden afgelegd.

Het voorliggend decreet had niet de ambitie om dat alles te regelen. De onderliggende ambitie was wel de torenhoge problemen als gevolg van de lange wachtlijsten aan te pakken. Daar moest absoluut iets aan gedaan worden en de Vlaamse Regering kon de vereiste financiële middelen – 713 miljoen euro – niet cash op tafel leggen. Het is trouwens nog de vraag of dat in het licht van de financiële situatie van de Vlaamse overheid wel de beste oplossing zou zijn geweest. Een oplossing kon niet langer meer worden uitgesteld, want in een aantal gevallen dreigden er grote problemen omdat gebouwen niet voldeden aan de normen voor de brandveiligheid.

Terecht werd er echter door diverse sprekers op gewezen dat er op een verantwoorde en doordachte wijze moet worden gewerkt. Met de voorliggende oplossing kan duidelijk worden aangetoond dat er niet alleen een maatschappelijke behoefte bestaat en dat er lange wachtlijsten zijn, maar ook dat de baten gespreid zijn in de tijd. Daarom is het verantwoord ook de kosten te spreiden. Een doordachte oplossing houdt in dat er grenzen aan kunnen worden gesteld. Ook dat is het geval: er zullen grenzen worden afgebakend door de Vlaamse Regering, want het is niet alleen in de welzijnssector dat een beroep zal worden gedaan op alternatieve financiering. Er zal een bepaalde enveloppe worden afgesproken voor de alternatieve financiering, over de sectoren heen. Dat algemene debat moet in de schoot van de Vlaamse Regering worden gevoerd.

Het is correct dat nog heel veel zal moeten worden geregeld via de uitvoeringsbesluiten. Dat heeft te maken met het delicate karakter van deze operatie en met het feit dat constant overleg moet worden gepleegd met het INR, met het oog op de ESR-neutraliteit. Precies om die ESR-neutraliteit te kunnen garanderen, moet er een risicospreiding zijn. Een engagement is één zaak, het is ook een kwestie van vertrouwen in de partner waarmee een overeenkomst wordt gesloten. Het INR is er echter zeer duidelijk over dat er een risicospreiding moet zijn. Op federaal niveau is er voor de verpleegdagprijs bij het RIZIV een spreiding van de subsidie over 33 jaar. Er mag worden aangenomen dat het vertrouwen in de Vlaamse overheid minstens even groot zal zijn. Over de termijn die hier zal worden gehanteerd, moet nog worden beslist, maar dat zou 20 à 25 jaar kunnen worden.

Er is ook gevraagd wie in dit systeem zal kunnen stappen. Er zijn berekeningen gebeurd op basis van de huidige wachtlijsten. De betaalkredieten laten toe om deze dossiers verspreid over dit en volgend jaar vrij te geven. Hoeveel andere dossiers daar nog kunnen bijkomen, zal afhangen van de algemene enveloppe die de Vlaamse Regering zal vastleggen en hoeveel er daarvan naar Welzijn kan gaan. Het kan niet de bedoeling zijn om de enveloppe te beperken tot wat nodig is om de wachtlijsten weg te werken. Er is duidelijk een bereidheid om ruimte te creëren voor bijkomende initiatieven. Dat zal ongetwijfeld kunnen gebeuren op basis van een programmering en van realistische prognoses, zodat er na verloop van tijd geen problemen ontstaan. Uiteraard zal er altijd een zorgstrategische planning moeten zijn, zodat duidelijk is dat er voldaan wordt aan een behoefte. Wanneer een initiatiefnemer over een dergelijk plan en een goedgekeurd financieel-technisch plan beschikt, kan er in principe een beroep worden gedaan op het systeem van alternatieve financiering, tenzij de grens van de enveloppe is bereikt. Wie nu al aan de bouwwerken is begonnen, kan echter geen dossier meer indienen. Het gaat met andere woorden om dossiers die nog op de wachtlijst staan of om nieuwe dossiers, die zullen worden geregistreerd en vrijgegeven als daar ruimte voor is.

De heer *Luc Martens* vraagt of instellingen die op de wachtlijst staan en waarvan het financieel-technisch plan is goedgekeurd op een moment dat het plafond is bereikt, aan de bouwwerken kunnen beginnen. De *minister* antwoordt ontkennend.

Mevrouw *Vera Van der Borgh* merkt op dat er voorzieningen zijn die niet langer kunnen wachten en dan maar beslissen om op eigen houtje te werken. Nu komt het dossier van de alternatieve financiering plots op het toneel. Heeft het, als de werken nog niet van start zijn gegaan, dan zin om te vragen om een stap achteruit te doen en toch voor een financieel-technisch plan te zorgen? Welke garantie kan er worden gegeven? De *minister* antwoordt dat aan bepaalde voorwaarden moet worden voldaan. Eén van de voorwaarden is dat de werken nog niet mogen zijn begonnen. Als dat nog niet het geval is, dan is er geen probleem.

De heer *Luc Martens* tekent hierbij aan dat er diverse varianten zijn. Zo kan het dat het financieel-technisch plan al is goedgekeurd en dat al is begonnen met de werken. In dat geval kan er geen beroep worden gedaan op alternatieve financiering. Een andere

mogelijkheid is dat het financieel-technisch plan binnenkort wordt goedgekeurd, maar dat de middelen zijn uitgeput. Indien in een dergelijk geval toch wordt begonnen met de werken, plaatst men zich blijkbaar ook buiten het systeem. Er mag met andere woorden maar met de werken worden begonnen als een financieel-technisch plan is goedgekeurd én als de nodige middelen beschikbaar zijn en zijn toegewezen. Mevrouw *Vera Van der Borgh*t zegt dat het probleem echter is dat er daarop geen zicht is. Als de 53 dossiers zijn afgerond en de middelen uitgeput zijn, moeten de voorzieningen alweer wachten, misschien weer een aantal jaren. De heer *Martens* repliceert dat er niet noodzakelijk lang zal moeten worden gewacht. Dat zal afhangen van de enveloppe die de regering zal vastleggen. Mevrouw *Van der Borgh*t vraagt of kan worden aangegeven op welke termijn de volgende fase dan zal kunnen starten.

De heer *Bart Caron* vraagt of er na deze golf opnieuw dossiers zullen kunnen worden opgemaakt met een redelijke kans voor overheidssubsidies.

De heer *Steven Vanackere* stelt vast dat alle fracties er eigenlijk op aandringen dat de minister van Welzijn bijkomende middelen krijgt bij de volgende budgettaire ronde. In de mate dat er extra financiële middelen zijn, zullen er natuurlijk nieuwe initiatieven kunnen worden genomen.

Minister *Inge Vervotte* beaamt dat de uitvoering van het systeem ook gebonden is aan de beschikbare budgetten. De huidige wachtlijst is bekend en de berekeningen op basis daarvan hebben uitgewezen dat er via alternatieve financiering een oplossing kan komen in de loop van 2006 en 2007. Bovendien is er binnen de betaalkredieten van Welzijn nog voldoende ruimte om daarboven nog bijkomende initiatieven vrij te geven waarvoor de procedure van financieel-technische of zorgstrategische planning nog loopt. Hoeveel ruimte er binnen de algemene enveloppe zal zijn voor de welzijnssector, zal nog moeten blijken.

De heer *Luc Martens* vraagt of bekend is welke timing de regering hanteert om daarover een uitspraak te doen.

De *minister* antwoordt dat dit in elk geval zal worden beslist voor de uitvoeringsbesluiten rond zijn. Er is dus zeker nog tijd tot midden 2006 om daar een zicht op te krijgen, al zal dat hopelijk sneller duidelijk zijn.

Zij meldt voorts nog dat het percentage van de waarborg nog niet vastligt. Er wordt gedacht aan 90 procent van het totale subsidiabele bedrag, omdat er zo een garantie is dat de kredietverstrekker ook een bepaald risico draagt. Wat de vraag betreft rond de uitwinning: daar zal uiteraard voorzichtig mee worden omgegaan. Als de overheid een waarborg geeft, worden daar een aantal voorwaarden aan verbonden en die worden uiteraard bewaakt. Indien bijvoorbeeld het financieel-technisch plan niet in orde is, zal er geen waarborg worden gegeven.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING

Artikelen 1 en 2

Beide artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 13 stemmen.

IV. STEMMING OVER HET GEHEEL

Het ontwerp van decreet wordt eenparig aangenomen met 13 stemmen.

De verslaggever,

Tom DEHAENE

De voorzitter,

Luc MARTENS